

implementing and commercialization of the innovative product in order to achieve competitive advantages in the global market.

The problem of quantitative assessment of social capital is investigated in the context of structuring the analysis at the macro, mesa and microeconomic levels of management. Market actors are considered as actors of activity, theoretical models are formed within the framework of the development of certain aspects of neoinstitutional theory. The idea of creative association of disparate approaches to the formation and development of social capital in the form of generalized trust is realized. Such trust arises in the process of purposeful creation of stable participants, internal factors of development and the nature of the trajectory of mesosystem development in the structure of the national and regional economy. Additional advantages of regulation of collaborative scientific and educational clusters within the framework of regional innovation ecosystems are the possibility of using strategic planning tools

social capital, research and production cluster, regional innovation ecosystem, reputational capital, organizational and economic mechanism

Одержано (Received) 08.11.2018

Прорецензовано (Reviewed) 18.12.2018

Прийнято до друку (Approved) 20.12.2018

УДК 658:338.242.4:631.3

JEL Classification: L62, L64, O31

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1\(34\).208-287](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1(34).208-287)

Н.П. Сисоліна, доц., канд. екон. наук

Г.В. Савеленко, канд. техн. наук

І.П. Сисоліна, доц., канд. техн. наук

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна

Проблемні аспекти та перспективи інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування

В статті досліджено сучасні умови функціонування підприємств сільськогосподарського машинобудування, виявлено проблеми, з якими вони стикаються та які уповільнюють їх розвиток, окреслено можливі перспективні засади управління та запропоновано нові підходи щодо підвищення конкурентоспроможності таких підприємств. Обґрунтовано необхідність державної підтримки вітчизняних підприємств сільськогосподарського машинобудування на мезо- та макрорівнях. На основі дослідження комплексу показників побудовано модель механізму інноваційного розвитку.

сільськогосподарське машинобудування, конкурентоспроможність підприємств, інноваційний розвиток, управління підприємством

Н.П. Сысолина, доц., канд. экон. наук

Г.В. Савеленко, канд. техн. наук

И.П. Сысолина, доц., канд. техн. наук

Центральноукраинский национальный технический университет, г. Кропивницкий, Украина

Проблемные аспекты и перспективы инновационного развития сельскохозяйственного машиностроения

В статье исследованы современные условия функционирования предприятий сельскохозяйственного машиностроения и выявлены проблемы, замедляющие их развитие, а также намечены возможные перспективные основы управления и предложены новые подходы по повышению конкурентоспособности таких предприятий. Обоснована необходимость государственной поддержки отечественных предприятий сельскохозяйственного машиностроения как на мезо-, так и макроуровнях. На основе исследования комплекса показателей построена модель механизма инновационного развития.

сельскохозяйственное машиностроение, конкурентоспособность предприятий, инновационное развитие, управление предприятием

Постановка проблеми. Україна займає важливе місце на світовому ринку, проте останнім часом не як країна з розвинутим машинобудуванням, а як аграрна держава. Такі обставини зумовлені тим, що сьогодні вітчизняне сільськогосподарське

машинобудування не відповідає сучасному рівню науково-технічного прогресу. Тому ця сфера діяльності потребує значного переоснащення для забезпечення виробництва якісної та продуктивної сільськогосподарської техніки, яка зможе конкурувати із провідними іноземними виробниками сільськогосподарської техніки та приносити прибуток, зокрема і національній економіці.

Більшість машинобудівних підприємств по випуску сільськогосподарської техніки на сьогодні баланують на межі банкрутства, випускаючи продукцію в одиничних екземплярах або малими серіями, або взагалі зупинені, а деякі з них вже порізані на металобрухт. Без належного виконання державних програм розвитку з чітко прописаними кроками їх виконання вийти на конкурентні позиції з світовими лідерами сільськогосподарської техніки неможливо.

Тому проведення дослідження сучасного стану та визначення шляхів перспективного розвитку сільськогосподарського машинобудування є актуальною задачею.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням управління виробництва в теоретичних та практичних аспектах присвячені дослідження багатьох вчених таких, як В. А. Панков [4], В. М. Петюх [5], М. Е. Портер [6], В. Дж. Стивенсон [14] тощо. Дослідження аспектів формування й підтримання належного рівня конкурентоспроможності підприємств знайшли відображення в працях учених І. Ансоффа, А. Маршала, Д. Росса, Й. Шумпетера, Р. Фатхутдінова, В. Геєця та ін.

Певна увага приділяється загальним питанням. Так, визначено, що в сучасних умовах конкуренції і глобалізації стійкий економічний успіх компанії забезпечуються турботою про стратегічне майбутнє розвитку бізнесу. При цьому мова йде про принципово нові пріоритети діяльності – не тільки про завоювання й утримання позицій на ринках збуту, стабільних темпів їх зростання, а й головним чином про цілеспрямовану концентрацію зусиль на довгострокових стратегічних завданнях, пошук фундаментальних засобів досягнення цілей більш високого рівня для прориву в нову світову економіку XXI століття [4]. Ця думка, на наш погляд, не втрачає актуальності.

Питання, пов'язані із розвитком сільськогосподарського машинобудування розглядає низка вчених таких, як В. Г. Андрійчук, М. В. Зубець, М. І. Кісіль, Н. П. Карачина [1], П. Т. Саблук, Т. І. Сабецька, В. Є. Скоцик [12], Н. В. Тарасова, В. І. Кравчук, а також колектив Українського науково-дослідного інституту прогнозування та випробування техніки ім. Л. Погорілого. Разом з тим, недостатньо дослідженим залишається питання інноваційних можливостей розвитку галузі під впливом активного зростання імпортової техніки та залучення інвестицій у сферу інженерно-технічного забезпечення аграрного виробництва.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження основних тенденцій та обґрунтування підходів до підвищення конкурентоспроможності підприємств сільськогосподарського машинобудування через сприяння їх інноваційному розвитку.

Виклад основного матеріалу. Промислові підприємства машинобудування, зокрема і сільськогосподарського, в кращому випадку працюють на вторинний ринок, і, взагалі, в сучасних умовах поступово втрачають ринки збуту.

Те, що відбувається, відповідає закону спадаючої віддачі, тобто безперервне зростання одного змінного ресурсу у сполученні з незмінною кількістю інших ресурсів на певному етапі призводить до припинення віддачі від нього, а потім скороченню [5, с. 174]. Так, на вітчизняних підприємствах металургії десятки років не впроваджували нові технології, на багатьох підприємствах залишилися технології, про які вже забули в світі, і внаслідок цього Україна з експортера метала, наприклад, в Китай, стала імпортером «китайського металу», тому що Китай в цей самий час розвивав свою

металургію, щоб вийти на світові ринки. А з іншого боку, з'являються матеріалізаційні заміни. Майже теж саме відбувається і на підприємствах сільськогосподарського машинобудування.

З кожним роком вийти з кризи стає все важче: старіють і вибувають з господарського обігу виробничі обладнання і технічне оснащення; морально застарівають численні експериментальні зразки нових моделей сільськогосподарської техніки, які так і не були поставлені на серійне виробництво.

Сьогодні підприємства машинобудування, зокрема сільськогосподарського, стикаються з проблемою неконкурентоспроможності виробів, оскільки:

- виробляють продукцію, що вже десятиріччя випускалася, інколи з незначною модернізацією;

- витрати збільшуються за рахунок зовнішнього впливу, оскільки держава збільшує тарифи, мінімальну заробітну плату тощо, а отже збільшуються й матеріальні витрати;

- тендери, що відбуваються з врахуванням впровадження електронного майданчика "Держзакупівлі.Онлайн", яка входить до системи публічних закупівель ProZorro та відкритої системи комерційних закупівель RIALTO, не завжди є ефективною боротьбою проти корумпованих закупівель;

- ціни на продукцію підприємства, частіш за все, знижують для можливості конкурентоспроможності на ринку, а це не сприяє подальшому інноваційному розвитку;

- скорочують інженерно-технічних робітників, не проводять дослідження на перспективу заради зменшення витрат, зокрема не залучають «генераторів інновацій»;

- не платять достойну заробітну плату;

- структури підприємств негнучкі, їх дуже важко перебудувати тощо.

Сьогодні в Україні переважна більшість сільськогосподарської техніки виробляється 1-2 покоління, тобто має низький рівень технологічності, є одноопераційною [12].

Низька конкурентоспроможність вітчизняної продукції не дає змоги Україні конкурувати в боротьбі за ринки збуту з розвиненими країнами світу. Обсяги виробництва тракторів зменшились майже у 50 разів, ґрунтообробних і посівних машин та машин для внесення добрив у 30-50 разів, а виробництво бурякозбиральних та кукурудозбиральних комбайнів, двигунів внутрішнього згорання для комплектування технічних засобів відсутнє, продовжується занепад галузі машинобудування [2].

Проте в Україні існують перспективи розвитку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування, оскільки галузь володіє виробничим потенціалом для виготовлення техніки і обладнання для сільського господарства та переробки сільськогосподарської продукції. Так, лише за даними Українського науково-дослідного інституту прогнозування та випробування техніки ім. Л. Погорілого, технологічна потреба у зернозбиральних комбайнах становить 51200 одиниць. В той же час виробництво зернозбиральних комбайнів знаходиться під загрозою знищення, оскільки єдиний завод по їх виготовленню - Херсонський машинобудівний завод, ледве функціонує в умовах кризи [13].

Незважаючи на те, що, останнім часом, держава впроваджує механізм дотацій для вітчизняних підприємств, Україна не приділяє належної уваги забезпеченню розвитку ринку сільгоспмашинобудування. Про це свідчать всі Програми розвитку ринку сільськогосподарського машинобудування, які приймалися лише формально, а на практиці не виконані належним чином та визнані неефективними. У розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової

економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року» від 17 липня 2013 р. № 603-р та «Концепція Державної цільової економічної програми розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу до 2020 року» [2, 9] зазначено, що питання розвитку окремих галузей, зокрема вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу, оборонно-промислового комплексу, ракетно-космічної та авіаційної галузі, будуть деталізовані в рамках окремих програмних документів.

Але на виконання зазначеного положення в галузі сільськогосподарського машинобудування після 2015 року не було прийнято жодної програми, незважаючи на те, що зазначену галузь визнано пріоритетною на законодавчому рівні. Разом з тим, можемо зазначити і позитивні зміни, які полягають у прийнятті «Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2017 року № 130 [7]. Згідно з положеннями зазначеного Порядку сільськогосподарським товаровиробникам на безповоротній основі надається часткова компенсація у розмірі 20 % вартості техніки та обладнання (без урахування податку на додану вартість), зазначеної в акті приймання-передачі та інших документах, що підтверджують оплату через державний банк або банк, у статутному капіталі якого 75 % і більше акцій належить державі, і придбання до 1 грудня поточного року техніки та обладнання.

Проте, аналізуючи зміст Порядку можемо зазначити, що, на жаль, він не розв'язує проблему фінансування та розвитку галузі сільськогосподарського машинобудування, оскільки держава не приділяє належної уваги питанню оновлення технологічного устаткування підприємств сільськогосподарського машинобудування, впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво вітчизняної сільгосптехніки, а також не розроблена дієва та ефективна програма розвитку досліджуваного ринку.

Згідно із п.4 ч.1 ст. 4 Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [8] стратегічними пріоритетними напрямками на 2011-2021 роки є технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу [10].

Головна ж роль держави у інноваційних процесах повинна полягати у забезпеченні необхідних інституціональних та організаційних умов залучення і захисту інвестицій – відпрацювання відповідної нормативно-правової бази, протекціоністська податкова політика задля забезпечення вітчизняного виробника тощо.

При цьому, держава повинна проводити дієві заходи саме зараз, оскільки в іншому випадку спостерігатиметься засилля іноземної техніки, що в подальшому лише посилиться, а країна може втратити сільськогосподарське машинобудування, як це сталося з автомобілебудуванням.

Відзначимо, що технічно передові країни змогли досягти високого рівня розвитку технології тільки завдяки безпосередній участі і створенню реальних заходів підтримки з боку держави саме в розвитку машинобудівних виробництв. Так, в державному регулюванні машинобудівної промисловості США переважають два напрями: 1) антимонопольні заходи; 2) федеральні програми, в яких держава фінансує до 50 % вартості проекту [10].

Керівництво розвинених держав беззастережно підтримує розвиток власного машинобудування (в США щорічно на наукові дослідження в машинобудуванні витрачається в середньому 2–2,5 % ВВП, в країнах Євросоюзу – близько 3 % ВВП), оскільки саме ця галузь при випереджаючому розвитку в першу чергу створює і поширює інноваційні продукти, чим сприяє зростанню економіки країни.

Зрозуміло, що залучення інвестицій - це процес, що впливає на інноваційний розвиток, але лише він сам по собі не може призвести до позитивного результату.

Крім того, підприємства закладають кошти в ціні на відновлення основних фондів, проте це знов таки недостатньо для розвитку інновацій.

Цікавими є дослідження Корж М. щодо необхідності визначення виробничих зусиль, проте воно зводилося до розгляду обсягів інвестицій для певного підприємства [3].

За останні ж десятиліття промислові підприємства суттєво, а у деяких випадках критично, втратили унікальні кадри конструкторів, проєктантів, інженерів, організаторів виробництва, працівників робітничих професій.

В сучасних міжнародних відносинах Україна, як і Китай, перестає бути дешевим виробником, оскільки виникла об'єктивна необхідність збільшувати розмір заробітної плати, оскільки і кваліфіковані, і некваліфіковані кадри їдуть закордон на тимчасову або більш постійну роботу, частіш за все, до Польщі, а зараз, здебільшого, до Німеччини і звикають до іншого рівня заробітної плати. Проте, китайські підприємства в той же час покращують якість своєї продукції, а вітчизняні, на жаль, частіш за все не проводять робіт на перспективу, інноваційні процеси відбуваються за остаточним принципом.

Останнім часом ринкова економіка висуває принципово інші вимоги до якості продукції, що випускається. Це пов'язано з тим, що в сучасному світі виживання будь-якої фірми пов'язане з стійким положенням на ринку товарів і послуг, що визначаються рівнем конкурентоспроможності. У свою чергу конкурентоспроможність пов'язана з різними чинниками такими, як рівнем ціни, рівнем якості продукції, обсягом продаж, економією всіх видів ресурсів, рентабельністю, продуктивністю праці та ін. [11].

На наш погляд, не зважаючи на різні негаразди, ще є можливості для відновлення конкурентоспроможності на підприємствах, але необхідно проводити цілеспрямовані кроки по управлінню, з одного боку, державі, а з іншого, самим підприємствам, як наприклад, впроваджувати комплексний механізм підвищення інноваційного розвитку (рис. 1).

Рисунок 1 – Механізм підвищення інноваційного розвитку підприємства

Джерело: побудовано авторами

Для промислових підприємств вироблення сучасної стратегії розвитку передбачає націленість на ринок і споживача, в основі чого повинна бути технологічна політика. Крім того, осучаснений виробничий процес передбачає розвиток експериментального виробництва, організаційну та мотиваційну підтримку творчого креативного мислення на підприємстві. Тобто отриманий прибуток підприємства не повинен бути повністю направлений на «проїдання», а хоча б частково на перспективу.

На часі перед державою, з одного боку, і вітчизняними підприємствами, з іншого, повинні стояти питання:

- 1) де взяти інновації і визначити перспективний інноваційний розвиток;
- 2) як витратити на інновації і зменшувати ризики;
- 3) для ефективного господарювання знайти менеджерів-розвитку тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Важливими умовами по відновленню конкурентоспроможності вітчизняних підприємств сільськогосподарського машинобудування є розробка та належне виконання державної програми розвитку галузі сільськогосподарського машинобудування на мезо- та макрорівнях, з чітко прописаними кроками їх виконання. Без розробки державних програм вийти на конкурентні позиції з світовими лідерами сільськогосподарської техніки, навіть в межах держави, просто неможливо. Крім того, механізми підвищення інноваційного розвитку підприємства повинні забезпечувати зростання ефективності етапу комерціалізації нововведення та дозояти ще на етапі відбору інноваційних проектів до їх впровадження оцінювати прогнозний рівень ефекту з урахуванням життєвого циклу інновації. Підприємствам необхідно впроваджувати комплексний механізм підвищення інноваційного розвитку, оскільки саме від управління внутрішньою діяльністю підприємства залежатимуть результативні показники всієї роботи підприємства.

Впровадження в практичну діяльність підприємств сільськогосподарського машинобудування запропонованих підходів щодо формування та підтримання необхідного рівня конкурентоспроможності підприємств, враховуючи теоретичну спрямованість даного дослідження, потребуватиме подальших розробок в цьому напрямі, що мають концентруватися на побудові конкретних моделей та методик. Крім вже визначених підходів є необхідність проведення обґрунтованої політики закупівлі по тендерах та постійний програмний ціновий моніторинг по закупівлі матеріалів та комплектуючих. Такий моніторинг дозволить залучити нових постачальників з більш сприятливою ціною. Дієвий маркетинг як частина продажу продуктів підприємства, з цілеспрямованим відзначенням якості, може збільшити частку ринку внаслідок чого зростуть обсяги продажу. Розробка відповідних науково-практичних рекомендацій і визначає перспективи подальших досліджень.

Список літератури

1. Карачина Н.П. Функціонування галузі сільськогосподарського машинобудування України та потенціал її розвитку [Текст] / Н.П. Карачина, А.В. Вітюк, І.В. Гребеньок // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – Вип. 1. – С. 16-20.
2. Концепція Державної цільової економічної програми розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.minagro.gov.ua>. – Заголовок з екрану.
3. Корж М. Оценка прибыльности инновационного проекта в условиях глобализации и развития инструментария международного маркетинга [Текст] / М. Корж // Економіст. – 2009. – №1. – С.43-45.
4. Панков В.А. Управление стоимостью наукоемкого машиностроительного предприятия: теория и практика [Текст] / В.А. Панков. – К.: Наукова думка, 2003. – 424 с.
5. Петюх В.Н. Рыночная экономика. Настольная книга делового человека / В.Н. Петюх. – К.: Урожай, 1995. – 432с.

6. Портер Майкл. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов [Текст] / Майкл Портер; Пер. с англ. – 3-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 453 с.
7. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 р. № 130. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/130-2017-p>.
8. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 р. № 3715-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19-20. – С. 166.
9. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової економічної програми розвитку промисловості на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.07.2013 р. № 603-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/603-2013-p>.
10. Сарибекян М. С. Державна підтримка розвитку ринку сільськогосподарського машинобудування в Україні [Текст] / М. С. Сарибекян // Право та інноваційне суспільство. – 2018. – № 1 (10). – С. 26-31.
11. Сисоліна Н.П. Чинники підвищення якості продукції та конкурентоспроможності машинобудівних підприємств [Текст] / Н.П. Сисоліна, А.В. Шагіна // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: Матеріали сьомої міжнар. наук.-практ. конф. (14-15 вересня 2018р.). – Одеса, Атлант, 2018. – 19-20с.
12. Скоцик В.Є. Вітчизняне сільськогосподарське машинобудування: сучасний стан та проблеми вирішення [Текст] / В.Є. Скоцик // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2012. – Вип. 162(5). – С. 126-135.
13. Собкевич О. В. Розвиток імпортозамінних виробництв у машинобудівній промисловості України як пріоритет промислової політики України [Текст] О. В. Собкевич // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – №9. – С. 70–76.
14. Стивенсон В.Дж. Управление производством / В.Дж. Стивенсон; пер. с англ. – М.: Бинум, 1999. – 928 с.

References

1. Karachyna, N.P., Vityuk, A.V., & Hrebenok, I.V. (2014). Funktsionuvannya haluzi silskohospodarskoho mashynobuduvannya Ukrayiny ta potentsial yiyi rozvytku [Functioning of the agricultural machinery industry of Ukraine and its development potential]. *Naukovyy visnyk Uzhhorodskoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod University*, 1, 16-20 [in Ukrainian].
2. Kontseptsiya Derzhavnoyi tsilovoyi ekonomichnoyi prohramy rozvytku vitchyznyanoho mashynobuduvannya dlya ahropromyslovoho kompleksu do 2020 roku. [Concept of the State Target Economic Program for the Development of Domestic Engineering for the Agro-Industrial Complex by 2020]. *minagro.gov.ua*. Retrieved from <https://www.minagro.gov.ua> (accessed 7 September 2018) [in Ukrainian].
3. Korzh, M. (2009). Otsenka pribylnosti innovatsionnogo proyekta v usloviyakh globalizatsii i razvitiya instrumentariya mezhdunarodnogo marketinga [Evaluation of the profitability of an innovative project in the context of globalization and the development of international marketing tools]. *Ukrains'kyj zhurnal Ekonomist – Ukrainian Journal Economist*, 1, 43-45 [in Russian].
4. Pankov, V.A. (1995). *Upravleniye stoimostyu naukoymekogo mashinostroitel'nogo predpriyatiya: teoriya i praktika [Cost management of a knowledge-intensive machine-building enterprise: theory and practice]*. Kiev: Naukova dumka [in Russian].
5. Petyukh, V.N. (1995). *Rynochnaya ekonomika. Nastolnaya kniga delovogo cheloveka [Market economy. Handbook of business person]*. Kiev: Urozhay [in Russian].
6. Porter, M. (2007). *Competitive strategy: Methods of analysis of industries and competitors*. (3d ed.). Moscow, Alpina Biznes Buks.
7. Pro zatverdzhennya Poryadku vykorystannya koshtiv, peredbachenykh u derzhavnomu byudzheti dlya chastkovoyi kompensatsiyi vartosti silskohospodarskoyi tekhniki ta obladnannya vitchyznyanoho vyrobnytstva: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 01.03.2017 r. № 130. [On Approval of the Procedure for Using the Funds Envisaged in the State Budget for Partial Compensation for the Cost of Agricultural Equipment and Domestic Production Equipment: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 01.03.2017]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/130-2017-p>. (accessed 2 September 2018) [in Ukrainian].
8. Pro priorytetni napryamy innovatsiyanoi diyal'nosti v Ukrayini: Zakon Ukrayiny vid 08.09.2011 r. №

- 3715-VI. [On Priority Areas of Innovation Activity in Ukraine: Law of Ukraine dated September 8, 2011]. (2012). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Information from the Verkhovna Rada of Ukraine*, 19-20, 166 [in Ukrainian].
9. Pro skhvalennya Kontseptsiyi Zahalnodержavnoyi tsilovoyi ekonomichnoyi prohramy rozvytku promyslovosti na period do 2020 roku.: Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 17.07.2013 r. № 603-r. [On Approval of the Concept of the National Target Economic Program for Industrial Development for the period up to 2020: The Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 17.07.2013]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/603-2013-r>. [in Ukrainian].
  10. Sarybekyan, M.S. (2018). Derzhavna pidtrymka rozvytku rynku silskohospodarskoho mashynobuduvannya v Ukrayini [State support for the development of the agricultural machinery market in Ukraine]. *Pravo ta innovatsiynе suspilstvo – Law and innovative society*, 1 (10), 26-31 [in Ukrainian].
  11. Sysolina, N.P., & Shahina, A.V. (2018). Chynnyky pidvyshchennya yakosti produktsiyi ta konkurentospromozhnosti mashynobudivnykh pidpryyemstv [Factors for improving product quality and competitiveness of machine-building enterprises]. *Ekonomika pidpryyemstva: suchasni problemy teorii ta praktyky 18': Materialy s'omoyi mizhnar. nauk.-prakt. konf. (14-15 veresnia 2018 roku) – 7th International Scientific and Practical Conference*. (pp. 19-20). Odesa: Atlant [in Ukrainian].
  12. Skotsyk, V.YE. (2012). Vitchyznyane silskohospodarske mashynobuduvannya: suchasnyy stan ta problemy vyrishennya [Domestic agricultural machine-building: current state and problem solving]. *Visnyk Poltavskoyi derzhavnoyi ahrarnoyi akademiyi – Bulletin of Poltava State Agrarian Academy*, 162(5), 126-135 [in Ukrainian].
  13. Sobkevych, O.V. (2013). Rozvytok importozaminykh vyrobnytstv u mashynobudivnyi promyslovosti Ukrayiny yak priorytet promyslovoyi polityky Ukrayiny [Development of import substitution production in the machine-building industry of Ukraine as a priority of industrial policy of Ukraine]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid – Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, 9, 70–76 [in Ukrainian].
  14. Stivenson, V.Dzh. (1999). *Production management*. (Trans.). Moscow: Binom.

Nataliia Sysolina, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Hryhorii Savelenko, PhD in Technics (Candidate of Technic Sciences)

Iryna Sysolina, Associate Professor, PhD in Technics (Candidate of Technic Sciences)

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

Problematic Aspects and Perspectives of Innovative Development of Agricultural Machine Building

At the present stage, domestic agricultural machine building does not correspond to innovative development. The purpose of the article is to study the main tendencies and substantiation of approaches to increase competitiveness of agricultural machinery enterprises.

In the article the modern conditions of functioning of agricultural machinery enterprises are investigated and the problems, with which they encounter, which slow down their development, are revealed. It also outlines possible perspective management principles and proposes new approaches to improving the competitiveness of agricultural machinery enterprises. It was established that the state does not pay enough attention to the issue of updating the technological equipment of agricultural machinery enterprises, introducing the achievements of scientific and technological progress in the production of domestic agricultural machinery. The necessity of developing a new state program of support of domestic enterprises of agricultural machine-building at the meso- and macro levels was substantiated. The necessity of reorientation of agricultural machine-building enterprises for the production of modern high-tech equipment, which corresponds to world standards and can compete with foreign analogues, is indicated as it is the main way to enter international markets of agricultural machinery and preservation of the national consumer. On the basis of research of a complex of indicators, the model of the mechanism of innovation development is constructed.

Currently, increasing the competitiveness of agricultural machinery enterprises is possible only if two basic conditions are met: the introduction of innovative technologies into production and the effective state program of development of the industry. Enterprises need to implement a comprehensive mechanism for increasing innovation development, since it is from the management of the internal activity of the enterprise will depend on the effective performance of the entire enterprise.

agricultural machine building, enterprise competitiveness, innovation development, management

Одержано (Received) 02.11.2018

Прорецензовано (Reviewed) 04.12.2018

Прийнято до друку (Approved) 20.12.2018